

**06-08 жовтня
2021 року
М.ХЕРСОН**

***Матеріали науково-практичної
Інтернет-конференції викладачів,
молодих вчених та студентів***

***ІННОВАЦІЙНІ НАПРЯМИ
РАЦІОНАЛЬНОГО
ВИКОРИСТАННЯ ПРИРОДНИХ
РЕСУРСІВ АКВАТОРІЙ ТА
ТЕРИТОРІЙ УКРАЇНИ***

ЗМІСТ

Секція «ВОДНІ БІОРЕСУРСИ ТА АКВАКУЛЬТУРА»

Бажан А.А. АНАЛІЗ РОЗМІРНО-СТАТЕВОГО ДИМОРФІЗМУ В СТАДІ ПІЛЕНГАСУ <i>LIZA NAEMATOSNEILUS</i> АЗОВСЬКОГО МОРЯ	7
Бер-Тамосєв Л.О. БІОЛОГІЧНІ ПОКАЗНИКИ НЕРЕСТОВОГО СТАДА ЛЯЩА ДНІСТРОВСЬКОГО ВОДОСХОВИЩА	10
Завадський І.В. АНАЛІЗ ПРОДУКТИВНИХ ЗДІБНОСТЕЙ САМИЦЬ ЛЯЩА	14
Завадський О.В. СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПРОМИСЛОВОГО ВИКОРИСТАННЯ СТАДА КАРАСЯ ДНІПРОВСЬКО-БУЗЬКОЇ ГИРЛОВОЇ ОБЛАСТІ	17
Зубрицька Ю.О. ОСОБЛИВОСТІ ЖИВЛЕННЯ СТАДА СУДАКА ДНІПРОВСЬКО-БУЗЬКОЇ ГИРЛОВОЇ ОБЛАСТІ	20
Капенко В.О. ПРОДУКЦІЙНО-ДЕСТРУКЦІЙНІ ПРОЦЕСИ У ВИРОЩУВАЛЬНИХ СТАВАХ ХВЕЗ	23
Кекух А.В. УДОБРЕННЯ СТАВІВ В ПРОЦЕСІ ВИРОЩУВАННЯ ЦЬОГОЛІТОК КОРОПОВИХ РИБ В УМОВАХ ХВЕЗ	26
Котін О.В. РІСТ ДВОЛІТОК КОРОПОВИХ РИБ В ПРОЦЕСІ ВИРОЩУВАННЯ РИБОПОСАДКОВОГО МАТЕРІАЛУ ДЛЯ ЗАРИБЛЕННЯ НИЖНЬОГО ДНІПРА	31
Оліщук О.В., Вольський В.М., Забутній В.А., Чуприна Д.О., Миронов С.В., Олексенко В.О., Федянін Ю.І., Коржов Є.І. ОГЛЯД ОСНОВНИХ ПРИЧИН ІНВАЗІЇ ГІДРОБІОНТІВ НА ТЕРИТОРІЮ ГИРЛОВОЇ ДІЛЯНКИ ДНІПРА	34
Петруня Б.В. ГІДРОБІОЛОГІЧНИЙ РЕЖИМ ДВОХ ГОСПОДАРСТВ В ПРОЦЕСІ КУЛЬТИВУВАННЯ ЦЬОГОЛІТОК ВЕСЛОНОСА	38
Турчин В.Ю. ГІДРОБІОЛОГІЧНИЙ РЕЖИМ В СТАВАХ ПРИСИВАШІЯ	41
Цуркан Л.В. ВПЛИВ УМОВ УТРИМАННЯ БЛАКИТНОГО ГУРАМІ (<i>TRICHOGASTER TRICHOPTERUS</i>) НА ХАРАКТЕР ЙОГО ПОВЕДІНКИ	45

Секція «ЕКОЛОГІЯ ТА ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА»

Алмашова В.С., Заболоцький В.М. АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ПОВОДЖЕННЯ З ТВЕРДИМИ ПОБУТОВИМИ ВІДХОДАМИ НА ТЕРИТОРІЇ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	48
---	-----------

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПРОМИСЛОВОГО ВИКОРИСТАННЯ СТАДА КАРАСЯ ДНІПРОВСЬКО-БУЗЬКОЇ ГИРЛОВОЇ ОБЛАСТІ

О.В. Завадський– здобувач вищої освіти, Херсонський ДАЕУ

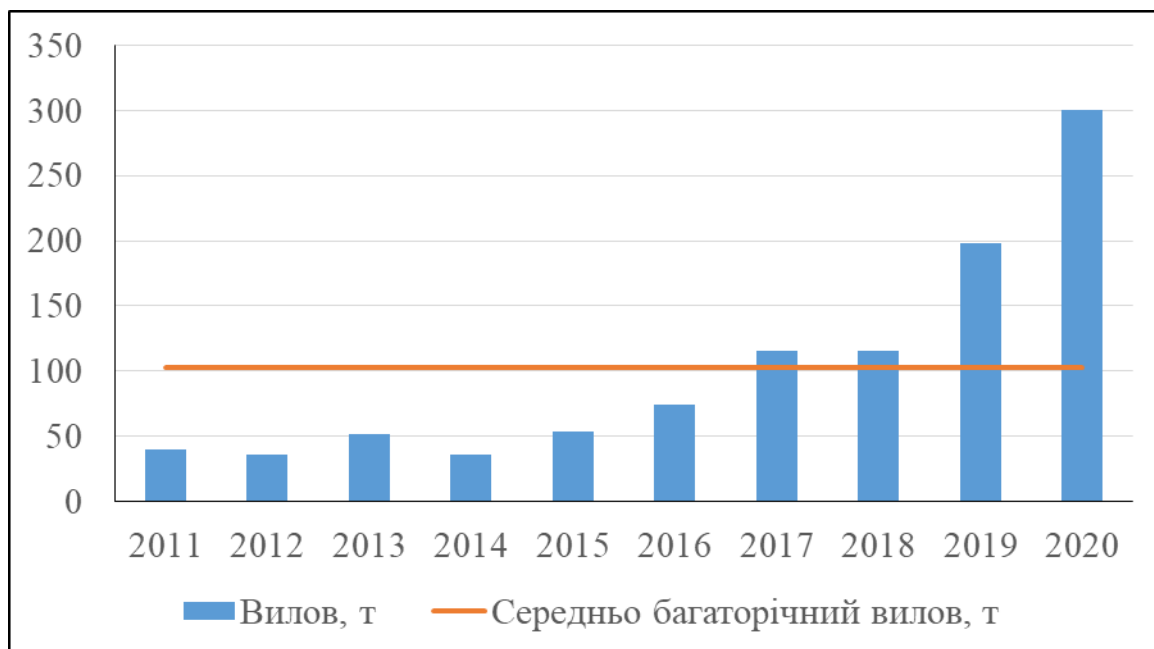
Із збільшенням антропогенного тиску на гідроекосистеми у вигляді промислових та сільськогосподарських стоків, безповоротного відбору частини прісної води на нужди народного господарства, застосування нераціональних технологій використання водних біоресурсів, абіотичні та біотичні умови акваторій зазнали суттєвих змін. Зростання антропогенного тиску незмінно викликало погіршення загального складу іхтіофауни природних і трансформованих водойм [1-4]. Не виключенням є і Дніпровсько-Бузька гирлова область, в промисловій іхтіофауні якої в останні роки переважають малоцінні об'єкти, такі як сріблястий карась [5-7].

На початку ХХІ сторіччя промисловий стан популяції сріблястого карася локалізованого в межах Дніпровсько-Бузької гирлової області зазнав певних змін, внаслідок дії різних екологічних факторів. В останні п'ять років, за відсутності достатньої чисельності цінних промислових видів, промисел в межах Пониззя Дніпра здебільшого базувався на вилові саме сріблястого карася, об'єми видобутку, особливо браконьєрського, постійно зростали, що негативно вплинуло на чисельність стада і відбилося на динаміці головних біологічних показників, що безперечно відобразилося на фізіологічних показниках популяції. В той же час, масова загибель сріблястого карася, яка фіксувалася в Пониззі Дніпра протягом 2006-2008 років внаслідок захворювань [8-11], також могла відобразитися на стані стада. Однак в спеціальній літературі останніх років практично відсутня інформація стосовно можливих змін в біології виду під впливом мінливих умов існування, а питання динаміки стада під тиском промислу взагалі не розглядалися. В такому випадку першим кроком до аналізу впливу інтенсивності промислу на структуру промислового стада карася та його нерестової частини є визначення динаміки вилову об'єкту в межах Пониззя Дніпра та Дніпровсько-Бузькому лимані.

В обох акваторіях, що були залучені нами до аналізу динаміки вилову карася, при проведенні промислу використовуються неоднакові знаряддя лову. Відомо, що у Дніпровсько-Бузькому лимані за Режимом спеціального промислового рибальства в басейні Чорного моря промисел дозволяється проводити ятерями та ставними сітками, і у річці - головним чином неводами та волокушами.

В останні роки загальний улов водних живих ресурсів у Пониззі Дніпра та Дніпровсько-Бузькому лимані коливався в межах 376,5 – 530,2 т/рік. Основна частина квот (більше 90%) були виділені на чотири види водних живих ресурсів - ляща, тюльки, тараню та сріблястого карася. В той же час за динамікою уловів основу складали сріблястий карась, рослиноїдні, лящ і тараня. Основу уловів складав у Пониззі Дніпра та Дніпровсько-Бузькому лиман останні роки стабільно складав сріблястий карась, об'єми вилову якого

забезпечували 52-55% величини вилову водних живих ресурсів в акваторіях, що підконтрольні Херсондержрибоохороні. За величиною загального улову у межах Дніпровсько-Бузького лиману та Пониззя Дніпра сріблястий карась посідав у останні п'ять років перше - друге місце [6] по об'ємах вилову після рослиноїдних. Його улови по роках суттєво коливалися від 35 - 51 т у 2011-2015 роках до практично 300 т, рис.

Рис. Об'єми вилову сріблястого карася у Пониззі Дніпра та Дніпровсько-Бузькому лимані

Як видно із рисунку об'єми вилову сріблястого карася в межах акваторій, що розглядалися, за останні роки поступово зростали, тиск промислу на популяцію зріс практично втричі, що безсумнівно не могло не відобразитися на структурі її промислової частини. В останні 15-20 років із падінням запасів інших видів чисельність сріблястого карася дещо збільшилася, але збільшення промислу у три рази все одно не могло не відобразитися на основних показниках популяції, особливо із огляду на те, що дані, наведені у рисунку є відображенням офіційної статистики, а фактично загальний вилов не менше ніж у два рази вищий і він постійно зростає із зменшенням запасів риби, тарані, ляща, судака, сазана і перенесенням основного тиску промислу, особливо незаконного, саме на сріблястого карася, як на найбільш масовий об'єкт.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Козичар М.В., Федько В.С. Вплив антропогенних факторів на Світовий океан. Матеріали науково - практичної конференції викладачів, молодих вчених та здобувачів вищої освіти «Інноваційні підходи до формування та управління антропогенними і природними екосистемами півдня

- України». (18 - 19 березня 2020 р., м. Херсон). Херсон: ХДАЕУ, 2020. С.128-131.
2. Коржов Є. І. Антропогенний вплив на екосистему пониззя Дніпра та можливі шляхи його послаблення. Наукові праці Українського науково-дослідного гідрометеорологічного інституту. Вип. 267. К.: Ніка-Центр, 2015. С. 102-108
  3. Гончарова О.В., Astre P., Astre M. Перспективи розвитку аквакультури в Україні з огляду європейського досвіду. Науковий журнал «Бористен». 2016. № 04 (297). С. 24–26.
  4. Олифіренко В.В., Корниенко В.А., Козычар М.В. Разработка и внедрение инновационных методов очистки водоемов и оценки их биологического состояния. Екологічні проблеми навколишнього середовища та раціонального природокористування в контексті сталого розвитку: матер. II Міжнар. наук.-практ. конф. Херсон, 2019. С. 390 – 395.
  5. Пилипенко Ю.В., Оліфіренко В.В., Корнієнко В.О., Поліщук В.С, Довбиш О.Е., Лобанов І.А. Екологічні передумови раціонального ведення рибного господарства Дніпровсько-Бузької естуарної області. Херсон: Грінь Д.С., 2013. 190 с.
  6. Гейна К.М. Стан та динаміка поповнення промислового запасу іхтіофауни пониззів р. Дніпро. Рибогосподарська наука України. Київ: ІРГ НААНУ, 2019. № 1. С 17 – 27.
  7. Пилипенко Ю.В., Лобанов І.А., Корнієнко В.О. Вплив інтенсивності промислу на вікову структуру ляща *Abramis brama* Дніпровсько-Бузької гирлової зони. Рибогосподарська наука України. К.: ТОВ «ДІА», 2013. № 1. С 12-16.
  8. Оліфіренко В.В. Екологія гельмінтів риб Дніпровсько-Бузького лиману. Таврійський науковий вісник: Науковий журнал. Вип. 78. Херсон: Грінь Д.С., 2012. С.155-157.
  9. Olifirenko, V.V., Kornienko, V.V. Ecological-faunistic analysis of parasites of fish larvae and fry in the lower reaches of the Dnieper. Achievements of Ukraine and the EU in ecology, biology, chemistry, geography and agricultural sciences: Collective monograph. Vol.2. Riga, Latvia: "Baltija Publishing", 2021. P. 428-445. DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-086-5-33>.
  10. Оліфіренко В.В., Корнієнко В.О., Оліфіренко А.А. Особливості паразитофауни промислових риб в окремих ділянках Дніпровсько-бузького лиману. Водні біоресурси та аквакультура. Херсон, 2020. Вип. 1. С. 35-43.
  11. Оліфіренко В.В. Залежність гельмінтофауни риб від екологічних особливостей водойм. Таврійський науковий вісник: Науковий журнал. Вип. 77. Херсон: Грінь Д.С., 2011. С.195-199.